

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szervezőtőrség és kiadóhivatal: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. Megjelenik minden hó 1-én (volt Magyar-utca) — Telefon 484.

Meghívó

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége *folyó évi szeptember hó 12., 13. és 14-én Resicán* (a Munkásotthon nagytermében) tartja

IV-ik rendes küldöttközgyűlését,

melyre a szövetséghez tartozó összes helyicsoporthoz tisztelettel meghívunk.

A közgyűlés napirendje:

1. A vezetőség jelentése:
  - a) titkári jelentések,
  - b) felügyelő választmány jelentése.
2. Új vezetőség és felügyelőbizottság megválasztása.
3. Hetijárulék emelése és a segélyek szabályozása feletti határozathozatal.
4. A munkásság általános gazdasági helyzete.
5. A munkásság beteg-, baleset- és rokkantbiztosítása.
6. A szövetség jövő feladatai.
7. Alapszabályok módosítása.
8. Indítványok fölötti határozathozatal.

A közgyűlés és a küldöttek választása tekintetében az alapszabályaink 23. §-a az irányadó, melynek idevonatkozó részét alább közöljük:

a) A közgyűlés áll: a szakszervezetek közgyűlései által választott küldöttekből, a központi vezetőség és a felügyelőbizottság tagjaiból, a központi és kerületi titkárokból.

Mindegyik csatlakozott szakszervezet jogosult a kongresszusra küldeni: 100 tagig 1 küldöttet, 300 tagig 2 küldöttet és minden további 300 tag után még 1—1 küldöttet. Oly csoportok, melyek több küldöttre vannak jogosítva, mandátumaikat egy küldöttre is átruházhatják, de háromnál több megbizatással egy küldött sem bírhat.

Minden szakszervezet annyi szavazattal bír, ahány küldött választására jogosítva van. A küldöttek számát azon tagok száma határozza meg, akik után a közgyűlés egybehívása előtti három hónapban (április, május és június) a járulékok a központba beküldettek. Oly szakszervezet, mely a kongresszus előtti három hónapban nem teljesítette kötelességét a szövetséggel szemben, nem képviselheti magát a közgyűlésen.

b) A közgyűlés határozatképes, ha a megjelent küldöttek a szövetségi tagok kétharmad részét képviselik. Ha a közgyűlés nem határozatképes, úgy legkésőbb hat hónap múlva újra összehívandó s ez esetben a megjelentek számára való tekintet nélkül jogerős határozatokat hozhat.

c) Szavazati joggal bírnak a kifogástalanul kiállított mandátummal felruházott összes szakszervezeti küldöttek. Mindenki annyi szavazattal bír, ahány mandátuma van, a központi vezetőség, a felügyelőbizottság tagjai és a szövetség központi és kerületi titkárai egy-egy szavazattal bírnak, azonban a felmentvény tárgyában hozandó határozathozatalnál nem szavazhatnak.

d) A határozatok szótöbbséggel hozhatók. A szavazás kézfelemeléssel, vagy — a küldöttek egyharmadának a kívánságára — titkos szavazással történik.

Fontosabb határozatok hozatalánál — ha a központi vezetőség vagy a küldöttek egyharmada ezt kéri — az elnök köteles elrendelni a tagok száma szerinti szavazást, mely esetben minden küldöttnek annyi szavazata van, ahány tagot képvisel.

e) Indítványokat a közgyűlés elé nyújthat mindenik csatlakozott szakszervezet azzal a feltétellel, hogy azokat legalább 14 nappal a közgyűlés megtartása előtt a központi vezetőségnek be kell juttatni. A közgyűlés folyamán tett indítványok csak az esetben bocsáthatók tárgyalás alá, ha a küldöttek legalább egynegyed részének aláírásával vannak ellátva.

f) Az ügyrendet a közgyűlés maga állapítja meg. A közgyűlés jegyzőkönyvét az elnök és egy jegyző írja alá és külön erre a célra választott két közgyűlési tag hitelesíti.

g) A kongresszusi küldöttek költségeit teljes egészében az illető szakszervezetek viselik.

A központi vezetőség.

Ha mindnyájan szervezve volnánk...

A modern munkásmozgalom minden harcosának lelkében, küzdjön bár a szervezett tömegek élén vagy azoknak sűrű soraiban, gyakran fölmerül ez a kérdés: Mi lenne, ha mindnyájan szervezve volnánk?

A kérdésre, azt hisszük, nyomban jó a válasz: ha mindnyájan szervezve volnánk, meg tudnánk valósítani céljainkat; ha mindnyájan szervezve volnánk, felszabadíthatnánk a világ dolgozó népét a tőke kizsákmányolása és a reakciós burzsoaralom elnyomása alól; ha mindnyájan szervezve volnánk, válósággá varázsolhatnánk a legragyogóbb költői lángelmék álmát, a legbölcsebb gondolkodók eszméjét, a legnemesebb lelkek vágyát: a szocializmust, megteremthetnénk a földön az egész emberiség számára az elérhető legnagyobb boldogságot.

Mi az akadály, hogy mindnyájan szervezve legyünk s ez által a szocializmus eszméjét diadalra vigyük?

Egy világhírű, nagyszerű asszony, a világ-béke egyik legelső harcosa, Suttner Berta bárónő mondotta, hogy a *közönyösség a tudatlanság szülőanyja, az új eszmék elnyomulásának a leg-erősebb akadály.*

Meg kell ezt gondolnunk, amikor a munkástömegek nagy részének szerveztlenségét látjuk s a szerveztlenség okait kutatjuk.

Igaz, hogy a kapitalizmus és a szolgáltatásban álló reakciós uralom minden eszközt megragad a munkásság szervezkedésének megakadályozására. De az is igaz, hogy a szervezkedés mindenütt szembetalálta magát ezzel az akadállyal, ezt az akadályt tehát nem lehet a legveszedelmesebbnek tartani, mert a modern osztályharc hadserege, a szervezett proletárság, Európa nyugati ipáros államaiban ez akadályok letörésével jutott olyan gazdasági, társadalmi és politikai erőhöz, amilyenről mi itt Keleten egyelőre csak álmodhatunk s amely nyugati munkástestvéreinket már nem egy országban kormányra is juttatott, de mindenesetre állandó és nyomatékos befolyást biztosított nekik az ország politikai és gazdasági életében.

Nálunk ezzel szemben, mint a legutóbbi választások mutatják, az történt, hogy egyetlen munkásképviselő sem került be a törvényhozásba.

Bármily fájdalmas, mégis őszintén be kell vallanunk, hogy ennek *elsősorban maga a munkáosztály az oka*, amely nagy tömegeiben itt még mindig nem jutott el osztályhelyzetének öntudatos fölismerésére és így a szervezkedés szükségességének belátására.

Vegyünk csak a saját szakmánkat. Romániában körülbelül 50,000 vas- és fémmunkás él s ezek között szervezeteinkben csak 10,000 tagot számlálunk. Az ugynevezett „egységesek” 2—3000 taggal rendelkezhetnek, összesen tehát mondhatjuk, hogy miniegy 13,000 vas- és fémmunkás van megszervezve. És bár ilyenképpen a vas- és fémmunkásoknak alig egynegyed részét tekinthetjük szervezett munkásnak, mégis gazdasági harcainkban elért eredményeinket élvezni az egész 50,000 főnyi tömeg, mert mint a példák mutatják, az általunk kivívott eredmények előtt az egész vasipari termelés urai kénytelenek meghajolni s így azt lehet mondani, hogy a közönyös, nagy tömegek minden áldozat és minden fáradság nélkül jutnak azokhoz az előnyökhöz, amelyeket az öntudatos, áldozatkész kisebbség vív ki.

De mennyivel nagyobbak lennének ezek az

eredmények, ha a szakszervezetünk maga mögött tudná a szakma egész munkásságát. Ha bérharcainkban nem számíthatnánk a velünk szemben álló tökések az öntudatlan tömegekre, amelyeknek soraiból olykor-olykor sztrájkőröket toboroznak, nem volnánk kénytelenek a harcban alkudozásokba bocsátkozni, hanem jogosan fölállított követeléseinket az egész vonalon csorbítatlanul érvényesíthetnénk.

Hogy szakszervezetünk mennyire iparkodik a közönyösek tömegéből minél többeket bevonni soraink közé, azt a statisztika bizonyítja, mely szerint 1923-ban 7715, 1924-ben 3056 és 1925-ben 3712 új tagot szereztünk.

Természetesen ezt a munkát fokozott erővel kell folytatnunk, aminthogy megállapítottuk, hogy a szervezkedés legnagyobb akadálya a munkástömegek közönyössége, amelyet a tudatlanság szül, elsősorban kulturmunkára van szükségünk, be kell hatolnunk a munkástömegek sötétségében élő, sűrű soraiba, föl kell őket világosítanunk a szocializmus tudományos tanításai alapján osztályhelyzetükről, társadalmi, gazdasági és politikai elnyomottságukról, meg kell nekik magyaráznunk, hogy ezt a hatalmas, szép, nagy világot munkások építették föl, jogos követelésük tehát a munkásoknak, hogy az általuk termelt javakból munkájuk arányában részesüljenek.

Ha ilyképpen a tudatlanságot megszüntetjük, ezzel megszünt a közönyösség is, leomlik ez a hatalmas, ősi bástya, amely megakadályozta eddig, hogy munkástestvéreink valamennyien betóduljanak szakszervezetünk váraiba.

A romániai vasmunkásság példát vehet a külföldi munkásszervezetek előrehaladottságáról, ahol ma országosan oldják meg a munkaviszony és munkabérek szabályzó legfontosabb kérdéseket. Külföldön országos kollektív szerződéseket kötnek, nálunk pedig még a helyi kollektív szerződések elé is mindentéle akadályokat gördítenek. Óriási nagy különbség van nálunk a szervezett és a szervezeten munkásokat foglalkoztató üzemek munkabérei és munkaviszonyai között, ami a legfényesebb bizonyítéka szakszervezeteink eredményes működésének. A fizetéses szabadság, az automatikus bérszabályozás, a minimális munkabéreknek szerződésben való biztosítása, a tanoncok számának és munkaidéjének, valamint a béreiknek szabályozása, mind csakis a szervezeti eszme térhódításának tudható be. Az akkordmunkáknál órabérbiztosítás, a beteg- és a munkanélküli munkások, valamint a munkában rokkanttá váltakról való hathatósabb gondoskodás is a szakszervezeteink eredményei.

Még nagyon sok kiharcolni való van az aránylag jobb munkaviszonyok között élő helységek munkásainál is, de még annál is több az előrehaladásunkat hátráltató helységekben.

Természetes, hogy csakis erősebb szervezettel tudunk rohamosabban tért hódítani, mert a munkaadók a munkásság térhódító főrekvésének a megakadályozására és az eddigi vívmányok megszüntetésére erősen szervezkedtek s ma már minden lépés és minden vívmány óriási erőt igényel.

Minden erőnket meg kell tehát feszíteni munkástestvéreinknek szakszervezeteinkbe való bevonására. Most Romániában minden ötödik vasmunkás benn van a mi szervezetünkben, e tízezer szervezett munkás mindegyike érezze legszentebb feladatának, hogy a szervezeten kívül álló munkástestvéreit fölvilágosítás útján megnyerje a mi igazságunk számára. Ha e tízezer munkás mindegyike csak négy közönyös, szervezeten, vagy téves alapon álló szervezethez tartozó proletárt meghódít, ezzel mind az ötvenezer vas- és fémmunkás benne lesz a szervezetünkben.

Tudjuk, hogy ez a feladat nem olyan egyszerű, mint ahogy így leírjuk, de azt is tudjuk, hogy nem lehetetlen. Csak akarni kell és akaratunkat minden erővel, semmitől vissza nem riadó áldozatkészséggel végre kell hajtánunk.

És ha mindnyájan benne leszünk a szervezetünkben, akkor kivívjuk minden követelésünket.

Sztrájk az avrigi üvegyárban

Lapzártakor értesülünk, hogy az avrigi üvegyárban a békéltető tárgyalások a munkaadó rideg elzárkozása következtében meghiusultak s így a munkások jogos követelésük tudatában július hó 26-án sztrájkba léptek.

Üvegmunkások szigorúan kerüljék e helyet.

Országos szakszervezeti kongresszus augusztus 29-31-én

A Romániai Munkásszövetségek Országos Tanácsa Végrehajtóbizottsága elhatározta az országos szakszervezeti kongresszus összehívását folyó évi augusztus 29., 30. és 31-ére Bukarestbe. A kongresszusra delegált-kiküldetési joga megvan minden olyan szervezetnek, amely valamely, az Országos Szaktanácshoz tartozó szövetség tagja és minden olyan önálló szervezetnek, amely vagy az Országos Szaktanácsnak, vagy valamelyik tartományi, kerületi vagy helyi szaktanács tagja. Minden ilyen szakszervezet jogosult az ezévi április—május—június havi átlagos taglétszáma alapján a következő számú delegáltak kiküldetésére: 100 tagig egy küldött, 101—500 tagig két küldött és minden további befejezett 500 tag után még egy-egy küldött delegálására. Egy küldött legfeljebb három megbizatással rendelkezhetik, több nem vétetik figyelembe. A kongresszuson tanácskozási joggal résztvehetnek még a szaklapok szerkesztői, a szaktanácsok titkárai. Minden szervezet intézkedjen a delegáltak megválasztása iránt.

Tagdíj- és segélyemelés

A nap-nap után rosszabbodó gazdasági helyzet és a drágaság emelkedése szükségessé teszi az eddig fizetett hetijárulékok felemelését, anynyira, hogy azáltal a tagok hathatósabb segélyezése lehetővé váljon. A ma fizetett munkanélküli, beteg- és sztrájksegélyek alig elégségesek a száraz kenyérre, így tehát keresni kell egy módot, mellyel a munkanélkülivé vált, beteg vagy sztrájkoló testvéreink helyzetét meg tudjuk könnyíteni.

Az egyedüli célravezető mód csakis a nagyobb heti járulékfizetés lehet, mert az eddig fizetett segélyek megszorítása el sem képzelhető.

Különösen munkanélküliség és bérharc esetén van rászorulva a tag a szakszervezet támogatására, mert betegsége esetén a felemelt betegsegélyhez ha még a szakszervezettől is kap betegsegélyt, úgy mégis inkább megküzdhet az élet nehézségeivel. Az utas- és tartózkodási segélyt is fel kell emelnünk 100 százalékkal, mert a ma fizetett 75, illetve 150 lej nagyon kevés. Ezek a megfontolások készítették a központi vezetőséget arra az álláspontra, hogy a kongresszusnak javasolja az elsőosztályu hetijáruléknak 20, a második osztályunak 14 és a harmadik osztályunak 10 lejre való felemelését, melyben az I. osztályban 5 lej, a II. osztályban 3 lej, a III. osztályban 2 lej heti ellenállási alap is bennfoglaltatnak.

A fenti járulékok bevezetése után a következő munkanélküli és sztrájksegélyeket folyósíthatná a szövetség:

Munkanélküli és betegsegély

I. osztályu tagok részére:

Befizetett hetek után	Munkanélküli segély		Betegsegély	
	1 hétre lej	1 évre lej	1 hétre lej	1 évre lej
1 év 52 hét	200	1200	100	600
2 " 104 "	220	1320	110	660
3 " 156 "	240	1440	120	720
4 " 208 "	280	1680	140	840
5 " 260 "	320	1920	160	960
6 " 312 "	360	2160	180	1010
6 " után	400	2400	200	1200

II. osztályu tagok részére:

Befizetett hetek után	Munkanélküli segély		Betegsegély	
	1 hétre lej	1 évre lej	1 hétre lej	1 évre lej
1 év 52 hét	160	960	80	480
2 " 104 "	180	1080	90	540
3 " 156 "	200	1200	100	600
4 " 208 "	220	1320	110	660
5 " 260 "	240	1440	120	720
6 " 312 "	280	1680	140	840
6 " után	320	1920	160	960

III. osztályu tagok részére:

Befizetett hetek után	Munkanélküli segély		Betegsegély	
	1 hétre lej	1 évre lej	1 hétre lej	1 évre lej
1 év 52 hét	120	720	60	360
2 " 104 "	140	840	70	420
3 " 156 "	160	960	80	480
4 " 208 "	180	1080	90	540
5 " 260 "	200	1200	100	600
6 " 312 "	220	1320	110	660
6 " után	240	1400	120	720

Utassegély naponta 30 lej, de 150 lejnél többet egyszerre egy helyen a csoportok vezetőségei nem fizethetnek ki.

Tartózkodási segély naponta 30 lej, legfeljebb 150 lej összegig.

Rendkívüli segélyek, legmagasabb 450 lej és 90 lejnél kisebb nem lehet. Szülési segély csak nőmunkások tagoknak fizethető ki.

Rendkívüli segélyt csak a központi vezetőség utalhat ki, ennek hozzájárulása nélkül segélyt kifizetni senkinek sem szabad.

***

Javasolni fogja a központi vezetőség az eddigi tízhetes munkanélküli és betegsegély rendszeréről a hat hétre való áttérését, tekintettel arra, hogy csak a tagoknak egy igen csekély százaléka volt 10 hétig beteg vagy munkanélküli. A tagok nagyrésze tapasztalás szerint 4—6 hétig vette igénybe ezen segélyeket. Főcélunk pedig az, hogy a munkanélküli és sztrájkban álló tagjainknak olyan segélyeket adjunk, még a szövetség anyagi alapjának nagymértvű megterhelése árán is, ami biztosítja a tagok megélhetését.

A fent javasolt hetijárulékok egyáltalán nem nevezhetők nagyoknak, ha tekintetbe vesszük, hogy békében 32 fillér átlagos bére volt Erdély- és Bánátban a vasmunkásoknak, a hetijáruléknak pedig 56 fillér volt, vagyis hetenként 105 percet dolgozott a tag a szakszervezetért.

Ma a vasmunkások óránkénti közepes keresete 18 lej és 105 perc alatt 31 lej 50 banit keres egy vasmunkás. 20 leierért ma 66¹/₂ percet dolgozik, vagyis lényegesen kevesebbet áldoz a szakszervezetért, mint a háboru előtti időben. Mint a táblázatból látható, az évi munkanélküli segélyt 100 százalékkal emeltük fel. A heti munkanélküli segélyt pedig 333 százalékkal emeltük, vagyis három és egyharmadszorosára az eddiginek. Eddig 240 lej sztrájksegélyt fizettünk egy 6 évesnél idősebb I. osztályu tagnak, míg ezután a javaslat szerint 400 lejt fizetnénk hetenként.

Természetes, hogy a szövetség ily nagymértvű megterhelése csakis a tagok nagyobb ragaszkodását idézné elő a szakszervezeteikhez és lehetővé válna a bérmozgalmak eredményesebb levezetése is a folyton erősödő tökésekkel szemben.

A központi vezetőség javaslata a munkanélküli és betegsegélyekre vonatkozólag módosítani fogja az eddigi helyzetet, mely szerint betegsegélyt csak az a tag kapott, aki a munkanélküli, utas- és tartózkodási segélyéről lemondott. Ezután minden tag mindkét címen segélyre jogosult évente maximum a munkanélküli táblázatban feltüntetett összegig.

A központi vezetőség javasolja az ingyen bélyegek bevezetését is és pedig a segélyét kiemertett beteg és munkanélküli tagok részére, valamint a nem igényjogosult tagok részére munkanélküliség, betegség és sztrájk esetére.

A központi vezetőség alaposan átgondolt javaslata lehetővé teszi, hogy az elkövetkező gazdasági nehézségekkel a tagok könnyebben megküzdhessenek és ez mindnyájunknak csak előnyére szolgál.

TIRLEA IOAN

a petroseni csoportunk tagja, június hó 31-én tüdővészben 29 éves korában meghalt. A fiatalon elhunyt szaktársunkat felesége és két kis-gyermeke gyászolja. Petroseni csoportunk testületileg kísérté ki utolsó útjára a gyilkos proletárbetegség fiatal áldozatát.

Emlékét kegyelettel meg fogjuk őrizni.

Köszönetnyilvánítás. Június hó 31-én elhunyt Tirlea Ioan szaktársunk felesége ezúton mond köszönetet a petroseni szervezett munkásságnak szeretett férje temetése alkalmával tanúsított erkölcsi és anyagi támogatásáért.

A dománi szegény asszony kenyere

A resicai sztrájkolóknak egy dománi szegény asszony hátizsákban vitt egy nagy kenyeret, két kiló szalonnát és két kiló szappant.

Dománnak hírét sem hallottam eddig,
Hírveve most e versben megszülemlik.
Nem dult határán gyilkos, nagy csata,
Király vagy püspök sem járta soha.
Kik benne laknak, azok mind szegények.
Mért szól hát róla mégis most ez ének?
Él egy szegény parasztasszony is ottan,
Soh' sem olvastam nevét a lapokban.
Hogy hívják, nékem sem mondotta senki,
De amit ő tett, a hir messze zengi.

Emlékeztek a resicai sztrájkra?
Nyomor leskődött sokezer családra.
Kohók kihültek, a harc tüze égett
Munkáscsalád nagyobb kenyere végett.
De szombat este elmaradt a bér
És kisebb kisebb lett ám a kenyér.
Óklók szorultak, sáppadtak az orcák,
Bús szellők a bús sóhaját szertehordták.
Resica mellett Domán faluban
Szegény asszonynak oly jó szíve van,
A bús sóhajra megrezdült, talán
Könnye is csordult, ahogy asztalán
A foszlós béli lány kenyérré nézett:
Mit esznek Resicán, oh, a szegények?
És volt a polcon még egy nagy kenyér,
A hátizsákba szépen befér.
A kenyér mellé kell szalonna is,
Elkél a háznál egy kis szappan is.
Kenyer, szalonna, szappan utra kel,
Íly édes terhet senki sem cipel.
Királynő nyakát ilyen drága gyöngyök
Nem ékesítik, mint az utgöröngyöt
Behulló verejtéknek gyöngyei,
Mig azt az édes terhet cipeli
A szegény asszony Resica felé,
Olyan boldog, el sem fárad belé.

S. mintha meséknak csodafája nőne,
Virágot szórva a jó, drága nőre,
Az egy kenyérből száz meg száz terem,
Hull, mint a manna, dúsan, hirtelen.
Akinek egy van, felét odaadja,
Zsiros bődnét szinte kikaparja.
S indul a legszentebb processzió,
Halomba horva minden, ami jó,
A szegénységtől ami kitelik...
Az éhség rémét messze kergelik.

Ez a dománi kenyér históriája,
Nincs szebb, igazabb mese a bibliába'.

ORMOS EDE

A munkanélküliség esetére szóló törvényes biztosítás Svájcban

Az életbeléptetett új törvény szerint mindazok a testületek (szakszervezetek és más egyesületek), amelyek munkanélküli munkások segélyezésével foglalkoznak, évente bizonyos százaléku állami hozzájárulást kapnak segélyezési kiadásaihoz. Minden munkás csak egy ilyen pénztárnak lehet tagja. A napi maximális segélyösszeg a munkanélküliség következtében elvesztett keresetnek 60 százaléka. A segélyre való jogosultság félévi tagság után és a bejelentett munkanélküliség negyedik napján veszi kezdetét. Oly tagok, akik valamely kollektív mozgalmak (sztrájk, kizárás) folytán váltak munkanélküliekké, csak a mozgalom befejezése után 30 nap múlva vehetik igénybe a munkanélküli segélyt.

A segélyezés tartalma egy éven belül legfeljebb 90 nap, válságos időben azonban ez az időtartam meghosszabbítható. Zürich város tanácsa, amely többségében munkásképviselekből áll, kimondta, hogy 40 százalékkal fog hozzájárulni az érdekelt egyesületek segélyezési kiadásaihoz. Azonkívül Zürich város hajlandónak nyilatkozott arra is, hogy az olyan munkanélküli segélyt nyújtó pénztáraknak, amelyek rendkívüli viszonyok folytán igen nagy mérvben igénybe vétetnek és ennek következtében önhibájukon kívül deficittel küzdenek, három éven keresztül hiányuk 50 százalékat fedezni fogja.

A törvény kimondja, hogy az olyan állam

munkásai, amely a svájci állampolgárt a munkanélküli segély tekintetében nem ugyanolyan elbánásban részesíti, mint a saját polgárait, vagy egyáltalán nem nyújt nekik munkanélküli segélyt, Svájcban munkanélküli segélyt nem kaphatnak.

Taggyűlés Resicán

A resicai vasmunkásság július 4-én délelőtt taggyűlést tartott, melyen sokezer szaktársunkon kívül a Resicán éppen ülést tartó központi vezetőségi tagok is teljes számmal megjelentek.

A Munkásotthon zsufolásig megtelt termében a munkásdalárda főlemelő, megnyitó éneke után Brodnyánszky szaktárs elnök üdvözölte a taggyűlést és a központi vezetőségi tagokat. Röviden ismertette, hogy a bérmozgalom lezajlása után erősebben kell szervezkedni, hogy a jövő minden eshetőségére el legyünk készülve.

Ferentzschütz szaktárs pénzüri jelentése és az ellenőri jelentés elfogadása után Bernau szaktárs szövetségi elnök ismertette a felemelt betegsegélyzői járulékkal kapcsolatosan felemelt beteg- és temetkezési segélyeket, ami már elengedhetetlenül szükségessé vált a drágaság nagyfokú emelkedése miatt.

Több szaktárs a betegsegélyzői járulékok és a segélyemeléssel kapcsolatban kifejtette a betegsegélyző autonómiája visszaállításának a szükségességét, mert csakis ezután remélhető a betegsegélyző pénztárnál ma lévő tarthatatlan állapotok megszüntetése.

Muntean szaktárs szövetségi titkár román nyelven ismertette a bérmozgalmak biztosításában feltétlenül szükséges ellenállási alap megteremtésének a szükségességét.

Bartalis szaktárs szövetségi titkár történelmi visszapillantást vetve a szakszervezeti mozgalomra, ennek fejlődését és a fejlődés útjában álló nehézségeket ismertette.

Pirovszky szaktárs szövetségi alelnök a szakszervezeti mozgalommal kapcsolatosan a politikai pártmozgalom fejlesztése szükségességéről beszélt, majd rátért arra a sok nehézségre, amelyek akadályozzák a céltudatos, osztályharcos munkásmozgalmat kifejlődésében.

Mirescu szaktárs titkár találó példákkal ismertette, hogy hova vezet az egyéni önzés és a szolidaritás hiánya. Rámutatott, hogy csakis az összetartás, fegyelem és az anyagi alap biztosíthat győzelmet az erősen szervezett tőkésekkel szemben.

Gârboveanu szaktárs zsilvölgyi titkár a zsilvölgyi nyomoruságos állapotokat ismertette, ahol már 16 órát dolgoztatnak az éhező munkássággal a bányatársulatok milliomosai.

A nagyhatású beszédek ideje alatt egy-egy frappáns hasonlat percekig tartó tapsorkánt és tetszésnyilvánítást váltott ki a jelenlevők zreiből, bizonyítva azt, hogy mindnyájan egyetértettek a reakciós állapotokat vázoló szónokok gondolatmenetével.

Brodnyánszky szaktárs elnök javaslatára a taggyűlés egyhangulag a következő határozatban mondott köszönetet az ország munkásságának a hathetes küzdelem alatt nyújtott testvéri szolidaritásért és anyagi támogatásért:

Határozat

A resicai vas- és fémmunkásságnak július 4-én tartott taggyűlése határozatilag köszönetét fejezi ki az ország összmunkásságnak azért a testvéri szolidaritásért, anyagi és erkölcsi támogatásért, mellyel a kapitalistákkal folytatott nehéz küzdelmét támogatta.

Ugyancsak köszönetünket fejezzük ki az úgynevezett egységesekhez tartozó munkásterestvéreink anyagi d'ozatáért is, amit azonban a vezetők által szabott, minden öntudatos munkást mélyen megalázó feltételek miatt el nem fogadhattunk.

Bernau és Brodnyánszky szaktársak javaslatára a taggyűlés egyhangú határozattal tiltakozott Schöner, Cioban és Anater szaktársak jogtalan elítélte miatt és utasította az elnököt, hogy tiltakozásukat táviratilag tudassák az illetékes miniszterrel.

A fönnti határozatok elfogadása után Brodnyánszky elnök szaktárs zárta be a lelkes hangulatban levő taggyűlést.

A nemzetközi szakszervezeti szövetség 25 éves fennállásának ünnepélye

Ez év augusztus hó 21-én lesz 25 éve, hogy Kopenhágában (Dánia) a világ munkásainak nemzetközi egyesülése gondolata megvalósulást nyert abban a formában, hogy megalakították a különböző országok munkásküldöttei a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetséget (a mai amsterdami internacionálé), melyhez ma már a világ osztályharcos alapján álló munkásszakszervezetek tartoznak. A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség vezetői elhatározták e napnak a megünneplését, a nagy eszmének a méltatását. De nemcsak ünnep lesz, hanem újabb kiinduló határkö kell legyen munkásmozgalmi életünkben. Propagandára, lelkesítésre, az eszme terjesztésére kell kihasználnjuk ezt az alkalmat.

Minthogy az augusztus hó nem alkalmas a gyűlések és ünnepélyek megtartására, a nemzetközi szövetség vezetősége szept. 12-18-ig levő időt jelöli meg propagandahétnek és 19-ét pedig az ünnepélyek megtartására. Ezt a hetet minden munkásszervezet a sorozatos gyűlésekre kell felhasználja. A gyűléseken ismertetni kell a szakszervezetek célját, annak szükségességét és az ezek által megszerzett szociálpolitikai vívmányokat és főként a 8 órai munkaidő kérdésének szükségességét és annak megtartásáért való harci készséget kell a munkásokba belevinni. Ez a hét nemcsak a szervezetek vezetőségeire ró feladatot, hanem minden egyes tagra is. Nemcsak a gyűléseken való megjelenés kötelező, hanem személyes agitációt kell folytatni munkahelyeken, utcán, társas összejöveteleken és mindenütt, ahol csak alkalom nyílik egyetlen tag szerzésére is. Az a tudat kell hevítsen mindnyájunkat, hogy az elmúlt 25 esztendő harcai nem voltak hiábavalók.

A holland vas- és fémmunkás szövetség kongresszusa

A holland vas- és fémmunkás szövetség f. évi július 11-13. napjain tartotta kongresszusát Amsterdamban.

Peter Danz elnök megnyitó beszédéből kitűnik, hogy a szövetség a lefolyt évben 2000 taggal szaporodott. A nyolcvanezer holland vas- és fémmunkás közül harminckilencezer van szervezve és pedig huszonnégyezeröttszáz a mi testvérszervezetünkben, nyolcezer a róm. katolikus, ötezer a keresztény, egyezer a szindikalista és négyszáz a kommunista szervezetben. Vagyis a szervezett munkások 62,5 százaléka a mienk.

Nagyszerű a szövetség anyagi helyzete is. 1926 január 1-én 833.000 forint vagyona volt.

Egyes szakmákban, többek közt a bádogos-, fűtészrelelő-, elektrotechnikai- és kovácsüzemekben kollektív szerződés áll fenn minimális bérrel, 48 órás munkahéttel és más kedvező feltételekkel. Most folynak a kísérletek a nagyipar, a gyáripár, hajóépítés terén a kollektív szerződés bevezetésére.

A nagyiparban és a nagy városokban a tanult munkások órábéré átlag 68 cent. A bádogosok minimális órábéré 80 cent, fűtészrelelők 85 cent, montőröké 75 és kovácsoké 70 cent.

Az első napon a kongresszus a külföldi vendégek üdvözlésével, a vezetőség és a szerkesztőség működéséről szóló jelentéssel foglalkozott. A jelentéseket egyhangulag elfogadták, különös elismeréssel adóztak a 8 órás munkanap érdekében kifejtett küzdelemért.

A hét tagból álló vezetőségen s a 101 küldötten kívül jelen voltak, mint vendégek: E. Kupers a hollandi szakszervezeti szövetség, Otto Handke a német vas- és fémmunkás szövetség, Franz Gollinger az osztrák vas- és fémmunkás szövetség, S. Munk a dán vas- és fémmunkás szövetség, Lelf O. Foes a norvég vas- és fémmunkás szövetség részéről.

A második napon élénk vita folyt a szakmai kiképzésről. Bizottságot küldtek ki a kérdés tanulmányozására és a javaslat előterjesztésére.

Az utolsó napon a vezetőségnek és a titkárságoknak a szabályzatokra vonatkozó javaslatait tárgyalják s a tanácskozások a legnagyobb összhangban folytak le. Ez is azt mutatja, hogy holland szaktársaink kitűnően működő szervezettel rendelkeznek s tárgyilagosan és higgadtan tudnak tanácskozni.

BÉRMÓZGALOM

Cluj. Bádigosok kollektívszerződése szept. hó 1-én jár le. A kollektívszerződést a munkások augusztus 1-ére felmondták, az új kollektívszerződés megkötésére vonatkozó tárgyalások a közel napokban fognak megindulni.

Bádigosok részéről a kollektívszerződés megkötéséig Cluj szigorúan kerülendő.

Vegyipar. A Heinrich-szappangyárban dolgozó munkások kollektívszerződése augusztus 15-én jár le. — Az új szerződésre vonatkozó tárgyalások megindultak.

Bérmozgalm miatt ezen üzem is szigorúan kerülendő.

Taggyűlés. Julius hó 22-én tartották rendezési taggyűléstük cluji szaktársaink, melyen Pálffy szaktárs elnökölt. A pénztári jelentést Técsi, a könyvtári jelentést Mihályi, az ellenőri jelentést Fodor szaktársak tették meg. Bruder szaktárs a titkári jelentést terjeszti elő. A lefolyt bérmozgalmakról, kis üzemek megszervezéséről tesz jelentést. A titkári jelentéshez Szedlicska, Szabó, Lusztig és még többen szólnak hozzá, végül a taggyűlés Bruder szaktárs jelentését egyhangulag tudomásul vette.

Beck szaktárs a szervezőbizottság részéről tesz jelentést. Rámutat azon kötelezettségekre, ami az osztályokra hárul. A fegyelemre, a tagjárulékok pontos rendezésére hívja fel a tagok figyelmét.

Turós szaktárs az Országos Szaktanács és a Központi Vezetőség által összehívott kongresszusokat ismerteti. Rámutat ezek fontosságára s javasolja a kongresszusokon való részvételt. Turós szaktárs javaslatára hosszabb vita következik, amelyben résztvettek Muschitz, Viznyovszky, Ordentlich, Szabó, Temesi, Lusztig. — A taggyűlés a Resicán tartandó vasas-kongresszusra Schneg Ferenc, Lusztig Rezső és Beck szaktársakat választotta meg, az országos szakszervezeti kongresszusra Pálffy és Bruder szaktársak lettek egyhangulag megválasztva, illetve kiküldve.

Pálffy szaktárs a fegyelemre és köteleesség-tudásra intő szavai után a taggyűlést este 10 órakor bezárta.

Bérmozgalm Criseniben

A criseni (pusztakaláni) vasgyár munkássága augusztus elsejére fölmondotta a kollektívszerződését, hogy egy, a mai viszonyoknak megfelelő új kollektívszerződést kössön.

Tizenöt százalékos béremelést, az akkordmunkánál órabérbiztosítást, az alacsonyan megállapított akkordárak revízióját, fizetéses szabadságot és Május 1-je megfizetését és a tanoncok munkaviszonyának a rendezését állította föl főbb követeléseiként.

Érdekes, hogy Kalánban is végre belátták a szaktársaink, hogy csakis erős szervezkedéssel segíthetnek tarthatatlan helyzetükön és az utóbbi időben fokozottabban szervezkedtek. — A helyi hatóságok a munkásság kenyérért való megmozdulását megakadályozandó, még a vezetői üléseket is megtiltották és egy négy éves rendelet alapján, hadi zónában levőnek jelentették ki a helységet. Ői munkásnál több nem jöhet össze, de az igazgatóság zavartalanul tarthatja meg — itt és mindenütt — engedély nélkül az üléseit, ahol az igazságos munkások követelések visszautasítási módjait tárgyalják. Persze, a munkásoknak az éhes proletár-gyermekek szájába kenyeret kérni, összejönni: államellenes cselekedet; de azért összeülni az igazgatóságnak, hogy miképpen akadályozzák meg a nagyobb darab kenyér kiharcolását, illetve, hogy továbbra is nyomorúságban hagyják a munkáscsaládtagok százait, ez hazafiúi kötelesség.

A kaláni munkásságot már nem lehet ilyen együgyű kifogásokkal jogos követeléseiktől elállítani és mint egy ember, kitartanak a fölállított igazságos követeléseik mellett.

Munkásnyuzás a Zsilvölgyében

A zsilvölgyi munkásság évek óta nagy részben szervezetlenül várta a jobb napok eljövetelét. Azt hitték, hogy végre is a bányatársulat urai be fogják látni nyomorúságos helyzetüket és segíteni fognak rajtuk. Helyzetjavítás helyett állati és életveszélyes munkájukért nyomorúságos béreket kaptak, a napi munkaidejüket 8

órától fokozatosan fölemelték úgy, hogy ma már heti 3—4 napi túlmunkanapot követelnek. Sokan dolgoznak havonta 50—60 munkanapot is és ezért a megfeszített állati munkáért oly nyomorúságos béreket kapnak, ami a napi 8 órai munkaidőért is kevés volna. A munkásság végre belátta, hogy csakis erős szervezkedéssel tud segíteni helyzetén. Kollektívszerződés tervezet dolgoztak ki és azt az igazgatóságnak benyújtották, melyben 50 százalékos bérvajátást kérnek és a 8 órai munkaidő szigorú betartását követelik.

Julius 26-ára tűzte ki az aradi munkáügyi inspektorátus a bértárgyalások megtartását, melyen el fog dőlni, hogy eléggé szervezve van a munkásság ahhoz, hogy a liberálisok profiltájából egy részt magának biztosítson.

Munkakonfliktusok Turdán

A Turdai Kőtermelő Részvénytársaság az akkordban dolgozó munkásainak nem fizette meg az utolsó árrevízió alapján esedékes bérvajátást, sem pedig a fékezők részére szerződésben biztosított gumiköpenyeket nem adta ki. Az ügy a munkáügyi inspektor megoldására vár.

A Solvay művek állapotai még az előbbi gyárénál is rosszabbak, dacára annak, hogy egy igazgatóság alá tartoznak. Ebben a gyárban csak írásbeli panasz alapján lehet az igazgatóság magas színe elé járulni és agyondolgoztatják a munkásokat. Ahol pedig hat munkás dolgozott, most hárommal végeztetik ugyanazon munkákat. Főként a sok szervezetlen jános teszi lehetővé az igazgatóság munkásellenes magatartását. Nagy Samu bádigos és Imre Ferenc kovács nyíltan agitálnak piszkos rágalmaikkal a szakszervezetek ellen, gondolva, hogy így talán leplezni tudják szakmai tudásuk hiányosságát. Egyébként alkalomadtán mi még rátérünk ezen alakokra, hogy bemutassuk méltányos arcképeiket az ország öntudatos munkásainak.

A gyéresi szeggyárban sem jobbak a viszonyok, mert ott már a gyár főmérnöke és a főmester pofonokkal és kirágásokkal illetik a panaszkodó, éhbéért dolgozó szervezeten munkásokat. Ebben a munkásnyuzásban segédkezik egynéhány mesteri állásra pályázó is, köztük megemlíteni kívánjuk Kollár vasesztérgályost, aki képes egész nap spiclikedni munkástársai ellen. Sajnos, a munkások szervezetenlensége nagyban elősegíti ezen gyalázatos állapotok fennmaradását és csakis úgy lehet e tarthatatlan állapotok megszüntetésére gondolni, ha komoly szervezkedéshez fognak. Siránkozással nem lehet becsületes munkaviszonyokat teremteni sehohsem, így tehát a turdai és környékbeli gyárak munkásai is csak a szervezetük megerősítése útján remélhetik helyzetük gyökeres javítását.

I. H. HANSEN

A nemzetközi vasmunkások, de különösen a mi dán szaktársaink nagy veszteséget szenvedtek. I. A. Hansen szaktárs hosszú évek óta volt elnöke a dán testvérszövetségünknek, aki ez év okt. 8-án 60-ik születésnapját ünnepelte volna.

J. A. Hansenban nemcsak a dán vasmunkások vesztek el egy alapítót és szervezetük egy vezetőjét, hanem a nemzetközi vasmunkásszövetség is gyászolja, mint egyik legidősebb harcosát, aki valamennyi kongresszusán, mint a dán vasmunkások kiküldöttje, tettel és tanáccsal vett részt. Hansen szaktárs volt az, aki a háború alatt az összes vasmunkásszövetségekkel a kapcsolatot fenntartotta úgy, hogy már 1920-ban ismét lehetséges volt a nemzetközi szövetség vasmunkásait szorosán összekapcsolni csak azért, mert I. A. Hansen hatalmas előmunkát végzett.

A kérelhetetlen halál július 8-án kiragadta őt sorainkból, kinek emlékét azonban örökké meg fogja őrizni a nemzetközi szervezetekhez tartozó minden vasmunkás.

BERNATH ARMIN

Magyarországi vasmunkás társaink is nagy veszteséget szenvedtek. Bernath Armin szaktárs ez év július 9-én 42 éves korában meghalt. Bernath szaktárs több év óta első helyen állott a szervezett magyar vasmunkások között, hol kötelességeit minden időben pontosan teljesítette.

Bernath szaktársunk emlékét is örökké megőrzi a szervezett vasmunkások.

Nyilatkozat. Alullrott bocsánatot kérek az összes szervezett munkásságtól, hogy az 1925 július hó 3-iki sztrájk alkalmával sztrájktró voltam. Igérem, hogy a jövőben szervezett munkáshoz illően fogom magamat viselni. Dicsőszenmárton, 1926 június hó 26. Ruzsa József. Előttünk: Berki Elemér, Kovács.

Üveges munkások köréből

Bérmozgalm az avrigi üvegyárban

Az avrigi üvegesmunkások kollektívszerződése még június hó 1-én lejárt. Bár a munkások többször megkísérelték a munkaadóval a konfliktus békés uton való elintézését, a munkaadó makacs magatartása mindannyiszor meghiúsította a megegyezést, úgy hogy június hó 26-án a tárgyalások a munkaadó és a munkások között végleg megszakadtak, amiről a munkások értesítették a nagyszebeni munkáügyi inspektort, ahol kérték a hivatalos tárgyalások kitzetését. Ezen üvegyárban is, mint a többiben, a munkások a legkiméleltenebbül ki vannak zsákmányolva és a legrosszabb munkaviszonyok vannak. A munkásság között nagy az elkeseredés és el vannak készülve, hogy a maguk érdekeit minden eszközzel, a legvégsőkig védeni fogják.

Torda

A tordai üvegyárban, bár a hivatalos tárgyalások befejezést nyertek, de mert a munkaadó most utólag új pontokat szeretne beilleszteni a kollektívszerződésbe, a munkások részéről is megindult egy újabb mozgalom a „Sek” tarifák megváltoztatásáért, így a mozgalom még ezideig nem nyert befejezést.

Üvegesmunkások részéről, amíg a konfliktus tart, ezen hely kerülendő.

Az amerikai Ford gyárakat épít Európában, de — Romániában nem

Henry Ford, a nagy amerikai autógyáros fia, Edsel Ford, jelenleg Európában tartózkodik, hogy itt összekötéseket szerezzen Terveiről a következőket mondotta egy párisi lap munkatársának:

Az amerikai autógyárak már nem képesek fölvenni az autógyártás fejlesztését. Hogy tehát a Ford-műveket teljes erővel foglalkoztathassák és gyártmányaik elhelyezését biztosítsák, még nagyobb mértékben meg akarják nyerni az európai piacot. Ezért Angliában, Franciaországban, Németországban, Ausztriában és az északi államokban a Ford-cég gyárakat állít föl. Ezek a gyárak nemcsak az amerikai üzemekben termelt alkatrészek összeállításával fognak foglalkozni, hanem a teljes gyártást is meg fogják indítani Európában. Amennyire lehetséges, európai mérnökök és munkások bevonásával.

Angliában már szereztek is telket egy új gyár-céljaira, Midlandban, a mostani angol gyártás később majd beszüntetik. Franciaországban már tárgyal Ford egy gyár megvételéről s Németországban és Dániában is folynak a már régebben megkezdett tárgyalások gyártelepek megszerzésére. Tudvalevő, hogy az amerikai autógyártást Detroitban már repülőgépgyártással egészítették ki és amint a fiatal Ford mondja, Európában is szándékoznak kis repülőgépeket gyártani. Európa e tekintetben még jobb piacnak mutatkozik, mint Amerika. Remélik, hogy 900—1200 dollár közötti árak mellett az európai piacon jól el lehet helyezni a repülőgépeket. Fordék azt remélik, hogy már 1927-ben piacra hozhatják a teljesen Európában készült Ford kocsikat és a kis Ford repülőgépeket.

Eddig szót a francia lap tudósítása, amelyhez a magunk részéről csak azt a szomorú megjegyzést fűzzük, hogy Fordék nem is gondolnak Romániára, ahol pedig a természet kincsei, különösen a földgáz és — sajnos — a nyugatnál alacsonyabb munkabérek nagyobb nyereséggel kecsegtetnek őket, ha nálunk még a tőkét is nem fenyegetné a jogbizonytalanság, a korrupció és a feudalizmus rabló ösztöneiből még ki nem gyógyult kezdetleges kapitalista rendszer.

Kizárás. Molnár Albert géplakatos, 1898. évi nagyenyedi születésű 5549. közp. számú tag aaptalan rágalma miatt a szövetségi tagok sorából a dicsőszenmártoni Nitrogén-gyári értekezlet határozata alapján ki lett zárva, mert a részére engedélyezett 8 nap alatt sem a csoportelnök ellen nyilvánosan hangoztatott vádját visszavonni nem akarta, sem pedig bizonyítani nem tudta.

Utolsó piszkosságával pontot tett ez az alak szakszervezeti szereplésére, mert már többször volt dolgunk ezzel a butaságában nagyképu alakkal, de javulást remélve, többször megbocsátottunk neki. Az utolsó szerepléseinek piszkos voltát egy gyári értekezlet egyhangú határozata mondta ki és így, mint munkásarúliót, ajánljuk az ország összes szervezett munkásai figyelmébe a sorairól való kizárása alkalmával.

Sok szerencsét kívánunk a további spicli szolgálataihoz, melyet ismeretlen megbízója érdekében eddig is kifejtett.

Rugács József lakatost, (közp. szám 1382) munkástársai ellen többször elkövetett árulkodásáért a lupeni csoport vezetősége kizárta. Mindenki őrizkedjen az ilyen erkölcsi hullától.

Felolós szerkesztő: Bartalis Sándor.
Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca).

Gutenberg-könyvnyomda Cluj